

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ УРБАНІСТИКИ ТА ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ

Кафедра політичних наук і права

Спеціальність 052 «Політологія»

Освітня програма «Політичний менеджмент»

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

«РОЛЬ ІДЕОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ В ПОЛІТИЦІ
В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

Студента 4 курсу

денної форми навчання

Заречанського Данила

Антоновича

Науковий керівник:

кандидат політичних наук,

доцент кафедри політичних наук і права.

Яхно О. О.

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ІДЕОЛОГІЇ	6
1.1 Поняття ідеології в політичній науці	6
1.2 Глобалізація як процес і явище	11
1.3 Взаємозв'язок між ідеологією та глобалізацією	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПОЛІТИЧНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ АСПЕКТІВ ФАКТОРІВ У ПРОЦЕСІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	21
2.1 Оцінка ролі ідеології у формуванні політичних систем та структур	21
2.2 Аналіз впливу ідеології на економічні моделі та стратегії в глобалізованому світі	30
2.3 Аналіз впливу процесу глобалізації на ідеологічні фактори	38
2.4 Аналіз впливу ідеології на політичні рішення під час глобалізації	41
РОЗДІЛ 3. ПЕРЕДУМОВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ПИТАННЯ	49
3.1 Перспективи розвитку взаємозв'язку ідеології та глобалізації	49
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасний світ перебуває у стані стрімкого розвитку, де глобалізація виявляється однією з найбільш значущих та непередбачуваних сил, яка впливає на всі сфери суспільства. Глобалізація охоплює економіку, культуру, технології та, звичайно ж, політику. У цьому контексті, розуміння ролі ідеологічних факторів у політиці набуває особливої ваги.

Глобалізація - це процес посилення взаємозалежності та взаємодії між країнами та регіонами світу в різних сферах, включаючи економіку, культуру, соціальні відносини та політику. У сучасному світі глобалізація впливає на всі аспекти життя, включаючи політику, і стає важливим контекстом для розуміння ролі ідеологічних факторів у політичних процесах.

Ідеологічні фактори в політиці відображають набір ідей, цінностей, поглядів та переконань, які визначають політичні цілі та стратегії. Вони впливають на формування політичних партій, громадських рухів, інституцій та політичних систем загалом. В контексті глобалізації, ідеологічні фактори стають особливо важливими, оскільки вони впливають на спосіб, яким країни сприймають та адаптуються до глобальних тенденцій.

Одним із важливих аспектів ролі ідеологічних факторів в політиці є їх вплив на формування зовнішньої політики країн. Ідеологічні погляди та переконання впливають на те, як країни сприймають світ та взаємодіють з іншими державами. Наприклад, країни з різними ідеологіями можуть мати різний підхід до питань безпеки, торгівлі, прав людини та інших глобальних проблем. Ідеологічні фактори можуть впливати на вибір стратегій міжнародного співробітництва, формування альянсів та розробку зовнішньополітичних пріоритетів.

Крім того, ідеологічні фактори впливають на внутрішню політику країн у глобалізованому світі. Різні ідеології визначають політичні системи та практики, соціально-економічні моделі та підходи до управління. Зокрема, політичні партії з різними ідеологіями можуть пропонувати різні програми економічного розвитку, соціального захисту та культурної політики. Ідеологічні фактори можуть впливати на рівень демократії, рівень свободи та прав людини, а також на політичну стабільність країн.

Аналіз останніх публікацій. Останнім часом спостерігається зростання інтересу до дослідження ролі ідеологічних факторів в політиці в контексті глобалізації. Багато дослідників звертають увагу на дану проблематику і проводять відповідні дослідження. Один з яскравих прикладів такого дослідження є робота Ковальова Г. П. “Україна у світових глобалізаційних процесах: виклики і відповіді”, в якій автор розкриває сутність глобалізаційних процесів та їх вплив на Україну. Крім того, варто відзначити наукову статтю Сосніна О.В., Воронкова В.Г. та Постола О.Є. під назвою “Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток”, де автори аналізують актуальні аспекти глобального розвитку та його взаємозв’язок з ідеологічними факторами.

Ці дослідження свідчать про зростаючу увагу до проблеми взаємодії ідеологій та політики в умовах глобалізації, але варто зазначити, що дана тема залишається досить розгалуженою та потребує подальших досліджень.

Метою дослідження є вивчення та аналіз ролі ідеологічних факторів в політиці в контексті глобалізації.

З огляду на мету дослідження постають наступні *завдання*:

- дослідити глобалізацію як процес і явище;
- визначити взаємозв’язок між ідеологією та глобалізацією та оцінити вплив процесу глобалізації на ідеологічні фактори;

- з'ясувати роль ідеології у формуванні політичних систем та прийнятті політичних рішень в контексті глобалізації

- проаналізувати вплив ідеології на економічні моделі та стратегії в глобалізованому світі;

- визначити перспективи розвитку взаємозв'язку ідеології та глобалізації.

Об'єктом дослідження є політико-ідеологічний простір та роль ідеологічних факторів в сфері політики в контексті процесів глобалізації.

Предметом дослідження є ідеологічні фактори в політиці та їх роль у глобалізованому світі.

Методологічна основа. Для дослідження ролі ідеологічних факторів в політиці в контексті глобалізації були використані наступні методи: літературний аналіз - вивчення академічних джерел, книг, наукових статей та інших публікацій, що стосуються ідеологічних факторів в політиці та глобалізації; емпіричні дослідження - збір та аналіз первинних даних; системний аналіз - використання підходів системного аналізу для вивчення взаємодії між ідеологічними факторами та політичними процесами у глобальному масштабі.

Практична значимість. Отримані результати дослідження можуть сприяти кращому розумінню впливу ідеологічних факторів на політичні процеси у глобалізованому світі, а також бути корисними для політичних активістів, дослідників та всіх, хто цікавиться вивченням політики в контексті глобалізації та ролі ідеологій у цьому процесі.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ІДЕОЛОГІЇ

1.1 Поняття ідеології в політичній науці

Теоретичні основи вивчення поняття ідеології в політичній науці є важливим етапом для розуміння ролі ідеологічних факторів у політиці в контексті глобалізації. Розглянемо детальніше це поняття та його ключові аспекти. Виходячи з дефініції К. Фрідріха, згідно з якою ідеології є системами ідей, пов'язаними з дією, політична ідеологія крім об'єднання навколо своїх основних положень певних соціальних груп, класів, спільнот реалізується в цілому комплексі політичних програм та стратегій, покликаних позначити алгоритміку здійснення цієї цілісної системи, ідей про політичні засоби для збереження чи перетворення політичного порядку.

Згідно з Крістенсоном, ідеологія – це «система вірувань, що обґрунтовує і виправдовує кращу для суспільства політичну систему, що пропонує стратегію її підтримки чи впровадження (дії, організаційні встановлення, програми)» (Крістенсон. 1972: 1).

В концепції Селіджера ідеологія – «система ідей, за допомогою яких люди встановлюють, пояснюють та обґрунтовують цілі організованого суспільного діяння, насамперед політичного, та засоби її досягнення – незалежно від того, чи складаються ці цілі в тому, щоб зберегти цей суспільний устрій, покращити його, ліквідувати чи перебудувати» (Селіджер 1976: 14).[26]

За Селіджером, ідеологія є соціальним феноменом, який існує як словесне обґрунтування політичних актів. Відповідно до моделі Селіджера, до структури ідеології входять моральні приписи (нормативи, що стверджують принципи

справедливості та суспільного блага), організаційні приписи (нормативи, що належать до доцільності, розсудливості та ефективності), інструментарій (шляхи та способи здійснення політичної стратегії), заборони (заперечення принципів та цінностей, що затверджуються іншими, конкуруючими ідеологіями), аналіз та опис, оскільки при описі та аналізі суспільних явищ ідеологи використовують такі категорії, як цінності, припущення, цілі тощо.

Таким чином, ідеологія - це система поглядів, цінностей, ідей та політичних уявлень, яка визначає певний напрямок діяльності політичних суб'єктів. Вона включає в себе концепції щодо соціальних, економічних, політичних та культурних питань і може надавати орієнтацію для створення політичних програм, рухів та партій. Політична ідеологія зосереджена на відносно конкретних питаннях, пов'язаних з організацією політичної влади, роллю держави, розподілом ресурсів, соціальною справедливістю тощо. Вона може бути поділена на різні напрямки, такі як лібералізм, консерватизм, соціалізм, комунізм, націоналізм, фемінізм та інші. Кожен напрямок має свої особливості та підходи до політичних питань.

Ідеологія виконує кілька важливих функцій. По-перше, вона надає підставу для формулювання політичних цілей та стратегій. Вона також визначає способи виправдання політичних рішень та дій. Крім того, ідеологія може виконувати функцію об'єднання та мобілізації політичної спільноти навколо певних ідей та цінностей. Ідеологічні фактори мають великий вплив на політичні процеси та прийняття рішень. Вони формують політичні партії, рухи та уряди, визначають політичну агенду та стратегії. Ідеологія може впливати на політичну стабільність, конфлікти та зміни в політичній системі.

Ідеологія також піддається критиці і дебатам. Різні ідеології можуть мати різні підходи до політичних питань, і це може викликати суперечності та конфлікти. Критика ідеології може базуватися на аргументах про її

невідповідність реальності, ефективності, або про несправедливості, які вона може втілювати. Усвідомлення ідеологічних факторів дозволяє краще розуміти політичні процеси та мотивації діяльності політичних суб'єктів. В контексті глобалізації, ідеологічні фактори набувають нового значення, оскільки вони мають потенціал впливати на способи адаптації до глобальних трансформацій та збереження національної та культурної ідентичності.[1]

Поняття ідеології в політичній науці є одним з основних та невід'ємних елементів дослідження політичних процесів. Воно використовується для опису та аналізу системи поглядів, цінностей, ідей та політичних уявлень, які формуються у суспільстві та впливають на політичну поведінку та рішення.

Ідеологія включає в себе комплексне уявлення про соціальні, економічні, політичні та культурні питання, що формують політичну діяльність та ставлення людей до політичних процесів. Вона може визначати спосіб організації суспільства, розподілу влади, економічної системи, ролі держави, прав людини та інші аспекти політики.

Поняття ідеології виникло у XIX столітті та було пов'язане з розвитком політичної філософії та соціальних наук. Воно походить від французького терміну "idéologie", який вживався поступово для опису системи поглядів та ідей. Говорячи про появу самого поняття ідеології, варто спочатку назвати А.Л. де Трасі, яким одним із перших було запроваджено цей термін. У початковому розумінні, ідеологія означала "науку про ідеї", але з часом його використовували для опису конкретних політичних концепцій та доктрин.

Вивчення поняття ідеології в політичній науці передбачає аналіз різних ідеологічних шкіл думок та їх вплив на політичні процеси. Це включає класичну політичну ідеологію, таку як лібералізм, консерватизм, соціалізм, комунізм,

націоналізм тощо, а також новітні течії в ідеології, які з'явилися у зв'язку з розвитком суспільства та змінами в глобальному контексті.

Вивчення ідеології допомагає зрозуміти, які цінності та ідеї лежать в основі політичних програм, рухів та партій, як вони впливають на політичні рішення та спрямованість діяльності. Крім того, аналіз ідеологічних факторів дозволяє зрозуміти конфлікти та суперечності між різними ідеологіями та їх вплив на політичну стабільність та зміни.[2]

Ідеологія грає важливу роль у формуванні політичної поведінки та рішень політичних акторів. Вона визначає систему цінностей, переконань і політичних пріоритетів, які впливають на спосіб, яким політичні діячі сприймають світ, аналізують проблеми та визначають свої цілі.

Основні впливи ідеології на політичну поведінку та рішення політичних акторів такі:

- *орієнтація*. Ідеологія надає політичним діячам орієнтири щодо того, які цілі та ідеали слід переслідувати. Вона визначає, які проблеми є важливими і потребують уваги, а також які значення та ідеї повинні бути підтримані;

- *переконання*. Ідеологія формує переконання політичних акторів щодо того, які політичні рішення є правильними. Вона надає рамки для оцінки альтернативних варіантів та допомагає визначити, які критерії слід застосовувати при виборі між різними можливостями;

- *ставлення до ролі держави*. Різні ідеології мають різні погляди на роль держави в суспільстві. Неоконсервативні ідеології можуть підкреслювати значення обмеженої ролі держави, тоді як неоліберальні ідеології можуть підтримувати більш активну державну участь у сфері економіки та соціальних питань. Це впливає на рішення політичних акторів щодо політичних програм, регулювання та розподілу ресурсів;

- *підходи до економічних питань*. Ідеологія також визначає підходи до економічних питань, таких як податкова політика, регулювання ринків та соціальні програми. Соціалістичні ідеології можуть підкреслювати важливість державного втручання в економіку та соціальну справедливість, тоді як лібертаріанські ідеології можуть підтримувати більш вільний ринок та індивідуальну свободу;

- *зовнішньополітичні пріоритети*. Ідеологія впливає на погляд політичних акторів на зовнішньополітичні питання, такі як міжнародні відносини, безпека та співпраця. Ідеології політичного реалізму можуть підкреслювати значення національних інтересів та суверенітету, тоді як ідеології глобалізму можуть підтримувати співпрацю та міжнародний регуляторний фреймворк[4].

Ці аспекти ідеології можуть варіювати в залежності від конкретної ідеології та політичного контексту. Важливо враховувати, що політичні актори можуть відхилятися від ідеології у своїх рішеннях через різноманітні фактори, такі як стратегічні обставини, партійні інтереси та громадський тиск.

Ідеологічні принципи можуть мати прямий вплив на формулювання та реалізацію конкретних політичних стратегій та тактик.

1) вибір політичної платформи. Ідеологія надає основу для формулювання політичної платформи, яка визначає політичні цілі та пріоритети партії або політичного актора. Наприклад, соціалістична партія може зосередитись на пропозиціях щодо соціальної справедливості, рівності та розподілу ресурсів, тоді як консервативна партія може наголошувати на збереженні традиційних цінностей та обмеженому державному втручанні.

2) кампанія та комунікація. Ідеологія визначає тон, спосіб комунікації та способи просування політичного порядку денного. Для прикладу, прогресивна ідеологія може використовувати мову соціальної справедливості та прогресу,

підкреслюючи потребу в змінах і реформах, тоді як консервативна ідеологія може використовувати мову збереження традицій та стабільності.

3) альянси та коаліції. Ідеологія може впливати на вибір політичних союзників та формування політичних коаліцій. Політичні актори, які ділять спільні ідеологічні принципи, можуть співпрацювати та об'єднуватися для досягнення спільних політичних цілей. Зворотно, ідеологічні розходження можуть стати перешкодою для співпраці.

4) політичні стратегії. Ідеологія впливає на вибір конкретних політичних стратегій для досягнення цілей. Приміром, ліві партії можуть підтримувати масові рухи та протести, як засіб мобілізації громадської підтримки та впливу на політичну систему, тоді як праві партії можуть акцентувати увагу на ефективній політичній організації та лобіюванні. Вивчення ролі ідеології в орієнтації політичних акторів на певні групи виборців або соціальні прошарки є важливим аспектом політичної науки. Ідеологія може впливати на те, як політичні актори сприймають, звертаються до та мобілізують різні групи виборців або соціальні прошарки.

Говорячи про те, яким чином фундаментальна ідеологія має бути втілена в життя, Скарбро вдається до ідеї «оперативної ідеології», під якою вона розуміє прийнятність дії та її ефективність; а свобода дій обмежується, з одного боку, стрижневими переконаннями, з другого – соціальними. [25]

Наведемо деякі ключові аспекти цього вивчення:

а) групова ідентифікація. Ідеологія може надавати політичним акторам рамки для формування ідентичності певних груп виборців або соціальних верств. Зокрема, ліві партії можуть наголошувати на захисті працівників і соціальній справедливості, привертаючи увагу робітничого класу, тоді як консервативні партії можуть акцентувати на збереженні традицій та цінностях, привертаючи увагу консервативних соціальних верств.

б) політичні пріоритети. Ідеологія впливає на те, які політичні пріоритети ставляться перед різними групами виборців або соціальними верствами. Наприклад, екологічна ідеологія може привертати увагу екологічно свідомих виборців і надавати вагу питанням екологічної збалансованості та сталого розвитку.

в) мобілізація та звернення. Ідеологія може бути використана для мобілізації певних груп виборців або соціальних верств шляхом звернення до їхніх інтересів та цінностей. Політичні актори можуть використовувати певні ідеологічні риторики, символи та аргументи, щоб привернути увагу та підтримку від конкретних груп виборців.

г) створення коаліцій. Ідеологія може служити як основа для формування політичних коаліцій, де різні політичні актори з однаковими чи суміжними ідеологічними принципами об'єднуються для спільної дії. Такі коаліції можуть мобілізувати широкі соціальні шари або специфічні групи виборців, які співпадають з ідеологічними цінностями.

Вивчення ролі ідеології в орієнтації політичних акторів на певні групи виборців або соціальні верстви допомагає краще розуміти, як політичні актори формують свою стратегію комунікації та сприймають громадські настрої для досягнення своїх політичних цілей.[3]

1.2 Глобалізація як процес і явище

Глобалізація є складним та багатогранним процесом, який охоплює політичну, економічну, соціокультурну та технологічну сфери життя.

Глобалізація - це процес взаємної залежності та інтеграції економічних, соціальних, культурних та політичних систем на міжнародному рівні. Це явище характеризується зростанням обміну товарами, послугами, ідеями та

технологіями між країнами, зближенням культур та залученням різних акторів у глобальну мережу співробітництва.

Поняття глобалізації зародилося в середині 20-го століття, але його походження має більш довгу історію. Глобалізація має свої корені в історичних процесах, таких як колоніальна експансія, міжнародна торгівля, міграція та технологічний прогрес. З погляду походження, глобалізацію можна відслідковувати через такі ключові етапи:

Перша хвиля глобалізації (15-19 століття): Цей період пов'язаний зі зростанням колоніальних імперій, які розширювали свій вплив на різні частини світу, торгуючи товарами, привозячи рабів та поширюючи свою культуру.

Індустріальна революція (18-19 століття): Розвиток машинобудування та промисловості призвів до зростання світової торгівлі та економічної залежності між країнами.

Поступова лібералізація торгівлі та фінансів (20 століття): Введення вільної торгівлі, глобальних фінансових інституцій та міжнародних угод сприяли зростанню світової економічної інтеграції.

Технологічна революція та інформаційна ера (20-21 століття): Розвиток технологій зв'язку та інформаційних технологій, таких як Інтернет, став прискорювачем глобалізаційних процесів, забезпечуючи швидкий обмін інформацією та зв'язком між людьми.[5]

З часом глобалізація стала більш складною та багатогранною, охоплюючи не тільки економічні зв'язки, але й соціальні, культурні, політичні та екологічні аспекти взаємодії між країнами та акторами на світовій арені.

Глобалізація розуміється як процес взаємопов'язаності та інтеграції економічних, соціальних, культурних та політичних систем на глобальному рівні. Вона відображає стан світової системи, де країни, регіони та люди стають все більш залежними один від одного та взаємопов'язаними.

Основні риси глобалізації включають :

Економічна інтеграція: Глобалізація сприяє зростанню світової торгівлі, інвестицій, фінансових операцій та переміщенню товарів, послуг та капіталу через національні кордони. Міжнародні торгові угоди, зниження торговельних бар'єрів та розвиток глобальних ланцюжків виробництва є основними аспектами економічної глобалізації.

Соціальна взаємодія: Глобалізація сприяє зближенню людей з різних культур, національностей та релігій. Зростає міжнародна міграція, обмін ідеями та знаннями, а також поширення культурних впливів через масові медіа та інтернет. Це впливає на формування світової громадянської свідомості та створення глобальних громадських рухів.

Політична взаємодія: Глобалізація також впливає на політичні системи та взаємодію між країнами. Зростає роль міжнародних організацій, таких як ООН, Всесвітня організація торгівлі (ВОТ), Міжнародний валютний фонд (МВФ), у вирішенні глобальних проблем. Політичні рішення однієї країни можуть мати вплив на інші країни через глобальні проблеми, такі як зміна клімату, тероризм або економічна криза.

Технологічні інновації: Розвиток інформаційних технологій та зв'язку грає важливу роль у глобалізації. Інтернет, мобільні комунікації, швидка та недорога транспортна система дозволяють людям та компаніям швидко та ефективно спілкуватися та здійснювати операції на глобальному рівні.

Загалом, глобалізація описує світову систему, де країни та інші актори взаємодіють на глобальному рівні, формуючи залежності та спільні інтереси. Вона має великий вплив на економіку, суспільство, політику та культуру, створюючи нові можливості, але також викликаючи виклики та проблеми, які потребують глобального співробітництва та управління.

Глобалізація має як позитивні, так і негативні наслідки. Нижче представлено аналіз головних позитивних та негативних аспектів глобалізації:

Позитивні наслідки глобалізації:

Економічний розвиток: Глобалізація стимулює економічний зріст шляхом сприяння міжнародній торгівлі, інвестиціям та розвитку глобальних ринків. Це може призводити до збільшення ВВП країн, збільшення рівня життя та створення нових робочих місць.[7]

Збільшений доступ до інформації: Глобалізація сприяє швидкому та легкому доступу до інформації з усього світу через Інтернет та засоби масової комунікації. Це дозволяє людям отримувати новини, знання, освіту та ідеї з різних країн, сприяючи культурному обміну та розвитку.

Культурний обмін: Глобалізація сприяє зустрічі різних культур та традицій, що збагачує світову спадщину та сприяє взаєморозумінню між народами. Люди мають можливість вивчати інші культури, мови, мистецтво та гастрономію, що сприяє розширенню світогляду та толерантності.

Негативні наслідки глобалізації:

Нерівність: Глобалізація може призводити до збільшення нерівності між країнами та в середині них. Розвинені країни можуть зазнавати економічних вигод, тоді як менш розвинені країни можуть залишатися відстаючими та стикаються з проблемами, такими як бідність та безробіття.

Втрата культурної ідентичності: Глобалізація може спричинити знецінення та втрату унікальних культурних традицій та ідентичності. Вплив глобальних медіа, масової культури та стандартизація можуть призвести до гомогенізації культур та втрати місцевих особливостей.

Екологічні проблеми: Глобалізація може мати негативний вплив на навколишнє середовище. Зростання світової торгівлі та промисловості

призводить до збільшення викидів забруднюючих речовин, експлуатації природних ресурсів та змін клімату.

Втрата робочих місць: Глобалізація може призвести до переміщення виробництва та послуг у країни з низькими витратами на працю, що може викликати втрату робочих місць у країнах з високим рівнем зарплат та соціальних стандартів.

1.3 Взаємозв'язок між ідеологією та глобалізацією

Ідеологія та глобалізація можуть мати взаємозв'язок, оскільки ідеологічні переконання та цінності можуть впливати на сприйняття та реакцію на процеси глобалізації. Нижче розглянуті деякі аспекти цього взаємозв'язку:

1. Погляд на глобалізацію: Ідеологія може впливати на спосіб сприйняття глобалізації. Наприклад, ліберальні ідеології часто бачать глобалізацію як можливість для економічного зростання, вільної торгівлі та індивідуальної свободи. З іншого боку, націоналістичні або консервативні ідеології можуть вважати глобалізацію загрозою для національного суверенітету та культурної ідентичності.[8]

Розуміння глобалізації залежить від ідеологічних установок та переконань політичних акторів. Різні ідеології можуть мати різні погляди на глобалізацію і оцінювати її вплив на суспільство, економіку, культуру та інші аспекти. Ось докладніше про різні погляди на глобалізацію залежно від ідеологічного спрямування:

Лібералізм: Ліберальні ідеології вважають глобалізацію позитивним явищем, оскільки вона сприяє економічному зростанню, збільшенню міжнародної торгівлі та інвестицій, а також розповсюдженню індивідуальної свободи. З ліберальної перспективи, глобалізація відкриває нові можливості для

підприємництва, сприяє широкому доступу до товарів та послуг, поліпшує технологічний прогрес та розвиток інновацій.

Націоналізм та консерватизм: Націоналістичні та консервативні ідеології можуть ставитися до глобалізації зі схильністю до обережності або навіть негативно. Вони бачать глобалізацію як загрозу для національного суверенітету, культурної ідентичності та традиційних цінностей. З позиції націоналістичного спрямування, глобалізація може призвести до зміни економічного та політичного впливу на користь міжнародних структур та погіршення умов життя власних громадян.

Соціалізм та ліві ідеології: Деякі соціалістичні та ліві ідеології вважають, що глобалізація збільшує соціальну нерівність та зростаючу концентрацію економічної влади в руках корпорацій. Вони бачать глобалізацію як процес, що сприяє експлуатації робочої сили, зменшує права працівників та загрожує соціальним досягненням. Ці ідеології можуть пропонувати альтернативні моделі глобалізації, які базуються на справедливості, розподілі багатства та соціальних гарантіях.

2. Політична стратегія: Ідеологія може визначати політичну стратегію, яку приймають політичні актори у контексті глобалізації. Наприклад, ідеології, що підтримують вільну торгівлю та економічну лібералізацію, можуть сприяти прийняттю політик, спрямованих на відкритість ринків та залучення іноземних інвестицій. З іншого боку, ідеології, що підкреслюють захист національних інтересів, можуть спонукати до використання захисних торговельних заходів або обмежень на іноземні інвестиції.

Ідеологія грає ключову роль у визначенні політичної стратегії, яку політичні актори приймають у контексті глобалізації. Різні ідеології мають різні підходи до глобальних питань, і це відображається в їх політичних стратегіях. Ось докладніше про це:

Економічний лібералізм: Ідеології, що сприяють економічній лібералізації і вільній торгівлі, зазвичай пропонують стратегії, спрямовані на залучення іноземних інвестицій та відкритість ринків. Вони підтримують розбудову глобальних торгових угод, таких як Всесвітня Торговельна Організація (ВТО), та прагнуть зниження митних бар'єрів та торгових обмежень. Економічні ліберали підкреслюють важливість відкритого доступу до ринків і розширення міжнародної торгівлі для стимулювання економічного зростання.

Націоналізм та протекціонізм: Націоналістичні та протекціоністські ідеології можуть підтримувати стратегії, спрямовані на захист національних інтересів та промисловості. Вони можуть використовувати захисні торговельні заходи, такі як встановлення митних бар'єрів, введення торгових обмежень або підтримку внутрішньої промисловості через субсидії або інші заходи. Ці стратегії спрямовані на збереження національних ринків, захист від конкуренції з зовнішніх ринків та збереження робочих місць.

Соціалізм та соціальна справедливість: Соціалістичні ідеології можуть визначати стратегії, спрямовані на забезпечення соціальної справедливості та захисту працівників у контексті глобалізації. Вони можуть висувати вимоги щодо покращення стандартів праці, забезпечення соціального захисту працівників та збільшення участі працівників у прийнятті рішень на робочому місці. Ці стратегії спрямовані на забезпечення соціального благополуччя та зниження соціальних нерівностей у глобальному масштабі.

Взаємозв'язок між ідеологією та глобалізацією проявляється у виборі політичних стратегій, які політичні актори приймають для захисту своїх ідеологічних переконань, національних інтересів або соціальної справедливості. Ці стратегії можуть включати реформи економічної політики, переговори про торгові угоди, захист працівників або заходи з підтримки внутрішньої промисловості. Залежно від ідеологічного спрямування, політичні актори можуть

використовувати глобалізацію як можливість для просування своїх ідеологічних цілей або як загрозу для збереження своїх цінностей та інтересів.

3. Глобальний активізм: Ідеологія може впливати на участь політичних акторів у глобальному активізмі та громадських рухах. Наприклад, ідеології, що акцентують на соціальній справедливості або екологічних питаннях, можуть підтримувати участь у глобальних рухах за права людини, захист довкілля або боротьбу з глобальною нерівністю.[9]

Ідеологія впливає на участь політичних акторів у глобальному активізмі та громадських рухах. Різні ідеології можуть надихати людей до дії та мобілізувати їх для виступу проти конкретних проблем або за захист певних цінностей. Ось кілька прикладів:

Соціальна справедливість: Ідеології, що акцентують на соціальній справедливості, можуть спонукати до участі у глобальних рухах за права людини, проти насильства, расизму, дискримінації та інших соціальних нерівностей. Такі рухи можуть пропагувати рівність, інклюзивність та глобальну солідарність.

Екологічна свідомість: Ідеології, що акцентують на екологічних питаннях та збереженні довкілля, можуть стимулювати участь у глобальних рухах за боротьбу зі зміною клімату, забрудненням, використанням відновлюваних джерел енергії та іншими екологічними проблемами. Глобальні екологічні рухи можуть пропагувати сталість, екологічну відповідальність та охорону природи.

Антиглобалізаційний рух: Деякі ідеології можуть сприяти участі в антиглобалізаційних рухах, які критикують певні аспекти глобалізації. Ці рухи можуть бути спрямовані на боротьбу з економічною нерівністю, впливом міжнародних корпорацій на політичні процеси, втратою культурної ідентичності або забезпеченням суверенітету держав.

4. Створення альтернатив: Ідеологія може сприяти розробленню альтернативних моделей глобалізації або механізмів глобального управління.

Приміром, ідеології, що пропагують соціальну справедливість або антикапіталістичні позиції, можуть підтримувати розроблення альтернативних економічних моделей, таких як глобальний рух "справедливий торгівлі", або пропонувати реформи у сфері глобального управління.

Ідеології можуть стимулювати створення альтернативних моделей глобалізації або механізмів глобального управління, які відповідають їхнім ідеологічним принципам. Ось декілька прикладів:

Альтернативні економічні моделі: Ідеології, що підкреслюють соціальну справедливість або антикапіталістичні позиції, можуть пропонувати альтернативні економічні моделі, що зменшують соціальну нерівність та забезпечують справедливі умови праці. Наприклад, глобальний рух "справедлива торгівля" пропонує модель торгівлі, що сприяє підтримці справедливих цін для виробників з розвиваючихся країн та забезпечує їм адекватну оплату праці.

Реформи глобального управління: Деякі ідеології можуть підтримувати реформи у сфері глобального управління з метою забезпечення більш демократичного та справедливого світового порядку. Зокрема, ідеології, що акцентують на розподілі влади та участі громадян, можуть підтримувати розширення ролі громадськості, неурядових організацій та глобальних форумів у прийнятті рішень на глобальному рівні.[10]

Культурний плюралізм: Деякі ідеології підкреслюють важливість культурного плюралізму та збереження культурної ідентичності у контексті глобалізації. Вони можуть сприяти розробленню альтернативних моделей глобального культурного обміну, що враховують потреби та цінності різних культур. На прикладі, підтримка міжкультурного діалогу, взаємовпливу та взаємозбагачення може бути частиною альтернативної культурної моделі.

Ідеології можуть стимулювати дискусії та пошук нових шляхів у глобальному контексті, сприяючи створенню альтернативних підходів, які відображають різні політичні, соціальні та культурні цінності.

У кожному конкретному випадку вплив ідеології на глобалізацію може бути різним, залежно від контексту, політичного середовища та конкретних ідеологічних переконань політичних акторів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПОЛІТИЧНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ АСПЕКТІВ ФАКТОРІВ У ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

2.1 Оцінка ролі ідеології у формуванні політичних систем та структур

Аналіз політичних та економічних аспектів факторів у глобалізації включає розгляд різних чинників, які впливають на глобальні процеси в політичній та економічній сферах. Ось деякі ключові аспекти для аналізу:

Політичні аспекти:

Міжнародні організації: Роль міжнародних організацій, таких як ООН, Всесвітня торговельна організація (ВТО), Міжнародний валютний фонд (МВФ) та інші, у формуванні політичних рамок і правил глобалізації. Вони впливають на політичні рішення, створюють механізми співробітництва та регулюють взаємовідносини між державами.

Міжнародна політика: Політичні рішення держав і взаємодія міжнародних акторів у глобальних питаннях, таких як безпека, торгівля, кліматичні зміни, права людини та інші. Політичні прийняття рішень, формулювання стратегій і виконання політик впливають на хід глобалізаційних процесів.

Роль держав: Позиція держав у відношенні до глобалізації визначається політичними орієнтаціями, ідеологіями та економічними інтересами. Різні держави можуть приймати різні підходи до глобалізації, від підтримки вільної торгівлі та лібералізації до захисту національних інтересів та використання захисних механізмів.

Економічні аспекти:

Міжнародна торгівля: Зростання обсягів світової торгівлі, зменшення торговельних бар'єрів, укладання вільних торговельних угод та розвиток

глобальних постачальників і ринків впливають на економічну інтеграцію та розподіл ресурсів у масштабах глобальної системи.

Міжнародні інвестиції: Переміщення капіталу, прямих іноземних інвестицій та фінансових потоків між країнами та регіонами створює глобальну економічну взаємозалежність і впливає на розвиток національних економік.

Міжнародні фінанси: Роль глобальних фінансових інституцій, таких як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк та міжнародні комерційні банки, у забезпеченні фінансової стабільності, кредитуванні та регулюванні міжнародних фінансових операцій.[11]

Рух робочої сили: Міжнародна міграція праці впливає на економічний розвиток країн-джерел та країн-отримувачів, включаючи питання зайнятості, конкуренції на ринку праці, соціального забезпечення та міграційних політик.

Аналіз політичних та економічних аспектів у глобалізації допомагає розуміти складність цього процесу, його вплив на держави, компанії та громадян, а також розробляти політичні та економічні стратегії, спрямовані на досягнення рівноваги та взаємовигідного співробітництва.

Роль ідеології у формуванні політичних систем та структур є важливим аспектом політичної аналітики. Ідеології визначають основні цінності, переконання та політичні принципи, які спрямовують політичну поведінку та формулюють стратегії діяльності політичних акторів. Оцінка ролі ідеології у формуванні політичних систем та структур залежить від кількох факторів:

Визначення політичних цілей: Ідеологія визначає політичні цілі, які прагнуть досягти політичні актори. Наприклад, соціалістична ідеологія може ставити перед собою мету досягнення соціальної справедливості та рівності, тоді як лібертаріанська ідеологія може підтримувати індивідуальну свободу та обмеження втручання держави.

Визначення політичних цілей є процесом формулювання того, чого політичні актори прагнуть досягти в політичній сфері. Ці цілі можуть бути різноманітними і залежать від ідеології як системи переконань та власно переконань, потреб суспільства та конкретного контексту. Розпишемо детальніше декілька аспектів визначення політичних цілей:

— Соціальна справедливість: Деякі політичні актори можуть мати за ціль забезпечення соціальної справедливості, тобто рівного доступу до можливостей, ресурсів та пільг в рамках суспільства. Це може включати зменшення нерівності, боротьбу з бідністю, забезпечення соціального захисту, доступ до освіти та охорони здоров'я.

— Економічний розвиток: Багато політичних акторів прагнуть досягти економічного зростання та процвітання для своїх країн. Це може включати створення робочих місць, привабливість іноземних інвестицій, підтримку підприємництва та інновацій, розвиток інфраструктури та створення сприятливого економічного середовища.

— Збереження демократії та прав людини: Деякі політичні актори можуть прагнути захисту та зміцнення демократичних цінностей, включаючи свободу слова, свободу об'єднання, незалежність суду та інші громадянські свободи. Вони також можуть працювати на захист прав людини, боротьбу з дискримінацією, насильством та порушеннями прав людини.

— Збереження національного суверенітету: Деякі політичні актори можуть ставити перед собою ціль збереження національного суверенітету та незалежності. Це може означати захист внутрішньої політичної, економічної та культурної самостійності від зовнішнього впливу та контролю.

— Забезпечення безпеки та стабільності: Багато політичних акторів ставлять перед собою завдання забезпечення національної безпеки та стабільності

в контексті глобальних викликів, таких як тероризм, збройні конфлікти, кіберзагрози та інші форми загроз.[15]

Встановлення політичних інституцій: Ідеології можуть впливати на структуру політичних інституцій, таких як форма урядування, система виборів, розподіл влади тощо. Наприклад, демократична ідеологія сприяє створенню політичних інституцій, які забезпечують широку участь громадян у прийнятті політичних рішень.

Встановлення політичних інституцій відіграє ключову роль у політичній системі країни. Це охоплює створення, організацію та функціонування інституційних структур, які регулюють взаємодію політичних акторів, процеси прийняття рішень та забезпечують стабільність та легітимність політичної системи. Описуємо детальніше процес встановлення політичних інституцій:

Конституційний процес: Встановлення політичних інституцій часто починається з розроблення та прийняття конституції. Конституція встановлює основні принципи та правила функціонування політичної системи, визначає повноваження та обмеження державних інституцій, гарантує права та свободи громадян. Конституційний процес може включати проведення конституційних зборів, участь громадськості та політичних акторів у формуванні конституційних змін.

Парламентська система: Багато країн встановлюють парламентську систему управління, де законодавчий орган (парламент) відіграє ключову роль у прийнятті рішень та контролі над урядом. Встановлення парламентської системи включає проведення виборів до парламенту, формування фракцій, прийняття правил процедури та механізмів прийняття рішень, а також забезпечення парламентського контролю над виконавчою владою.

Виборча система: Встановлення виборчої системи є важливим елементом політичних інституцій. Вона визначає правила виборів до законодавчих органів

та інших політичних посад. Різні виборчі системи, такі як парламентська більшість, пропорційне представництво чи змішані системи, мають вплив на політичну конкуренцію, розподіл мандатів та представництво різних політичних сил.

Судова система: Судова система відіграє важливу роль у забезпеченні правової держави та захисті прав та свобод громадян. Встановлення незалежної судової системи включає призначення суддів, створення судових органів, визначення процедур судочинства та забезпечення незалежності суддів від політичного впливу.

Адміністративні структури: Установлення ефективних адміністративних структур є важливим елементом політичних інституцій. Це включає створення міністерств, відомств та інших державних органів, які відповідають за реалізацію політичних рішень, виконання програм та забезпечення публічних послуг.

Встановлення політичних інституцій зазвичай відбувається через законодавчі процеси, конституційні реформи, виборчі процеси та інші форми політичного регулювання. Важливо, щоб ці інституції були демократичними, легітимними, ефективними та забезпечували стабільність та розвиток політичної системи. Крім того, їх створення повинно враховувати особливості культурного, історичного та соціального контексту країни, щоб забезпечити їхню відповідність потребам і цінностям суспільства.

Формування політичних партій: Ідеології можуть бути основою для формування політичних партій та об'єднань. Політичні партії, що ґрунтуються на спільних ідеологічних принципах, сприяють організації та представленню інтересів певних груп громадян у політичному процесі.[13]

Формування політичних партій є важливим аспектом політичного життя в багатьох країнах. Політичні партії є основними організаційними структурами, які

представляють різні політичні позиції та конкурують за владу в демократичному процесі. Описуємо детальніше процес формування політичних партій:

Ідеологічні засади: Формування політичних партій починається з розроблення ідеологічних засад, які визначають основні цінності, принципи та політичні позиції партії. Ідеологічні засади можуть бути базовими принципами, такими як лібералізм, консерватизм, соціалізм або інші форми політичного світогляду.

Організаційна структура: Політична партія має організаційну структуру, яка включає членство, лідерство, органи управління та інші внутрішні структури. Членство в партії може бути відкритим для громадян або залежати від певних критеріїв. Лідерство в партії може бути обране або призначене, а органи управління регулюють прийняття рішень та керівництво діяльністю партії.

Політичні програми: Політична партія розробляє політичну програму, в якій вона визначає свої основні політичні цілі, пріоритети та конкретні заходи, які планує реалізувати, якщо отримає владу. Політична програма може включати позиції щодо економічних, соціальних, культурних та інших питань, які мають важливе значення для партії.

Мобілізація та підтримка: Політична партія має завдання мобілізувати своїх прихильників, залучати підтримку виборців та збирати фінансові ресурси для своєї діяльності. Це може включати проведення компаній, публічна активність, залучення волонтерів та збір коштів для фінансування діяльності партії.

Участь у виборах та політичних процесах: Основним завданням політичної партії є участь у виборчих процесах та політичних процесах. Це включає реєстрацію партії, номінацію кандидатів на виборах, проведення виборчих кампаній та залучення голосів виборців. Участь у політичних процесах також може включати співпрацю з іншими політичними силами, участь у парламентській діяльності та формування політичних коаліцій.

Формування політичних партій залежить від особливостей політичної системи країни, законодавчих процедур, культурних традицій та інших факторів. Кожна партія має свою унікальну специфіку та мету, і формування партійної структури відбувається відповідно до цих особливостей.

Вплив на політичні рішення: Ідеології впливають на прийняття політичних рішень, орієнтацію політичних акторів та їхню взаємодію. Здебільшого, консервативна ідеологія спрямована на збереження традиційних цінностей та методів державного управління, в той час як прогресивна ідеологія стимулює зміни та інновації. Ідеологія може мати значний вплив на політичні рішення, які приймаються політичними акторами. Описуємо основні аспекти впливу ідеології на політичні рішення:

Значення цінностей: Ідеологія визначає цінності та пріоритети, які є важливими для політичного актора. Ці цінності впливають на його орієнтацію, пріоритети та цілі у політичній діяльності [8].

Політичні програми: Ідеологія визначає основні принципи та положення політичних програм, які розробляються політичними акторами. Ідеологічна спрямованість впливає на конкретні політичні заходи, які партія або політичний лідер планують реалізувати. Наприклад, соціалістична партія може пропонувати програми соціального захисту та перерозподілу багатства, тоді як ліберальна партія може акцентувати на економічній лібералізації та індивідуальній свободі.

Прийняття політичних рішень: Ідеологія впливає на процес прийняття політичних рішень, оскільки вона фільтрує та орієнтує політичних акторів на відповідні підходи та стратегії. Ідеологічні переконання впливають на оцінку ситуацій, аналіз проблем, вибір інструментів політики та залучення зацікавлених сторін. На прикладі, політичний актор, який прихильний до економічного лібералізму, може підтримувати зниження податків та дерегуляцію, які відповідають його ідеологічним поглядам.

Зовнішня політика: Ідеологія може мати великий вплив на зовнішню політику країни або політичного актора. Вона може визначати підходи до міжнародних відносин, вибір стратегій у взаємодії з іншими країнами, позицію в конфліктах та співпраці з міжнародними організаціями. Націоналістична ідеологія може наголошувати на захисті національних інтересів та суверенітету, тоді як ідеологія глобалізму може акцентувати увагу на міжнародній співпраці та інтеграції з іншими країнами. Вплив ідеології на політичні рішення може бути різноманітним і залежить від конкретних обставин, контексту та відносин політичних сил. Ідеологія виступає як важливий фактор, що формує політичну діяльність та спрямовує політичних акторів у їхніх стратегіях та рішеннях [11].

Визначення зовнішньополітичних позицій: Ідеології визначають зовнішньополітичні позиції держави та її співробітництво з іншими країнами. Зовнішньополітичні визначають політичні орієнтації та стратегії країни або політичного актора щодо зовнішніх відносин із іншими країнами та міжнародними організаціями. Вони відображають ставлення до міжнародної політики, геополітичні інтереси, цінності та пріоритети, які формують політичну позицію в глобальному контексті.

Основні елементи зовнішньополітичних позицій включають:

Миротворчість чи конфліктність: Зовнішньополітична позиція може бути спрямована на підтримку мирного врегулювання конфліктів, дипломатичний діалог та співробітництво. З іншого боку, вона може бути спрямована на захист національних інтересів, використання сили або вживання інших заходів у разі конфліктів або загроз безпеці.

Співробітництво та інтеграція: Зовнішньополітична позиція може підтримувати співробітництво та інтеграцію з іншими країнами через участь у міжнародних організаціях, укладання багатосторонніх договорів, обмін технологіями та знаннями, економічну співпрацю тощо.

Національний інтерес: Зовнішньополітична позиція враховує національні інтереси країни або політичного актора. Це може включати забезпечення безпеки, захист економічних і торговельних інтересів, розширення впливу та престижу на міжнародній арені.

Міжнародні цінності та норми: Зовнішньополітична позиція може ґрунтуватися на міжнародних цінностях та нормах, таких як захист прав людини, демократія, правова держава, екологічна стійкість тощо. Країна або політичний актор може підтримувати та просувати ці цінності на міжнародній арені.

Геополітичне положення: Зовнішньополітична позиція може бути змінена геополітичним положенням країни або регіону. Вона може передбачати розвиток стратегічних альянсів, балансування між регіональними блоками або спробу визначити свою геополітичну сферу впливу.

Зовнішньополітичні позиції можуть варіювати від країни до країни та від політичного актора до політичного актора, в залежності від їхніх ідеологій, національних інтересів, геополітичного контексту та глобальних подій. Визначення зовнішньополітичних позицій вимагає врахування всіх цих факторів і розроблення стратегій, які відповідають політичним цілям та потребам країни або політичного актора.

Усі ці фактори свідчать про важливість ідеології у формуванні політичних систем та структур. Вона впливає на цілі, цінності, інституції, рішення та взаємодію політичних акторів у контексті глобалізації та інших політичних процесів.[16]

2.2 Аналіз впливу ідеології на економічні моделі та стратегії в глобалізованому світі

Ідеологія має значний вплив на економічні моделі та стратегії в глобалізованому світі. Різні ідеології надають різні підходи до ролі держави, регулювання економіки, соціальної справедливості та інших аспектів економічної діяльності. Ось декілька аспектів, які слід враховувати при аналізі цього впливу:

Роль держави: Ідеологія може визначати, яка роль держави відводиться в економіці. Наприклад, ліберальні ідеології, такі як класичний лібералізм, підтримують мінімальне втручання держави в економіку та підкреслюють важливість ринкових механізмів. З іншого боку, соціалістичні або соціал-демократичні ідеології підкреслюють роль держави у забезпеченні соціальної справедливості, захисті працівників та здійсненні регулюючої функції.

Роль держави в економіці є одним з ключових аспектів, який визначається ідеологією та політичними установками. Держава може виконувати різноманітні функції і мати різні рівні втручання в економіку. Ось кілька деталей щодо напрямів, які слід враховувати при розгляді ролі держави в економіці у якості ідеологічних пріоритетів:

Регулювання економіки: Держава виконує роль регулятора економіки, встановлюючи правила та стандарти, які впливають на діяльність підприємств і господарську діяльність. Це може включати законодавство про трудові відносини, регулювання фінансових установ, норми конкуренції, захист прав споживачів та інші аспекти.

Регулювання економіки є одним з основних завдань держави і включає широкий спектр заходів, спрямованих на контроль, управління та підтримку економічних процесів. Регулювання економіки може мати різні форми і методи, які залежать від конкретної ідеології, політичної системи та економічних цілей держави. Ось декілька ключових аспектів регулювання економіки:

Монетарна політика: Держава може впливати на економіку шляхом монетарної політики, тобто контролювання грошової маси, процентних ставок та

кредитної політики. Це включає діяльність центрального банку, який регулює грошовий обіг, контролює інфляцію та забезпечує стабільність фінансової системи.

Фіскальна політика: Держава впливає на економіку через фіскальну політику, яка стосується управління бюджетними доходами та витратами. Це включає встановлення податкових ставок, розподіл бюджетних коштів на різні сектори економіки, регулювання державного боргу та інші фіскальні заходи.

Регуляторна політика: Держава може створювати регуляторні рамки, що визначають правила діяльності для підприємств та господарських суб'єктів. Це може включати норми конкуренції, ліцензування, стандарти якості, охорону довкілля, права праці та інші аспекти, які регулюють економічну діяльність.

Індустріальна політика: Держава може впливати на розвиток певних галузей економіки шляхом здійснення індустріальної політики. Це може включати надання підтримки та заохочення для промислових секторів через фінансування досліджень і розвитку, створення сприятливих умов для інвестицій, розроблення спеціальних економічних зон тощо.

Інвестиційна політика є важливою складовою економічної політики держави і включає широкий спектр заходів та стратегій, спрямованих на стимулювання інвестиційного процесу та підтримку розвитку підприємництва. Ця політика має на меті залучення інвестицій, сприяння економічному зростанню, створенню робочих місць та підвищенню конкурентоспроможності країни. Ось деякі ключові аспекти інвестиційної політики:

Створення сприятливого інвестиційного клімату: Держава може створити сприятливі умови для інвесторів, шляхом прийняття спеціальних законів та регуляторних режимів. Це може включати спрощення процедур реєстрації бізнесу, забезпечення правової стабільності, захисту прав інтелектуальної власності, гарантування дотримання контрактних зобов'язань тощо.

Фінансова підтримка: Держава може надавати фінансову підтримку для інвестиційних проєктів. Це може включати надання кредитів за пільговими умовами, грантів, податкових пільг, створення спеціальних фондів для розвитку інвестицій тощо. Такі заходи можуть зменшити фінансові ризики та збільшити привабливість інвестицій.

Розвиток інфраструктури: Для привернення інвестицій, держава може розвивати необхідну інфраструктуру, таку як транспортні мережі, енергетичні системи, комунікаційні інфраструктури та інші. Це забезпечує необхідні умови для розвитку підприємництва та збільшення ефективності інвестиційних проєктів.

Регулювання інвестиційного потоку: Держава може встановлювати правила та обмеження для контролю інвестиційного потоку. Це може включати регулювання іноземних інвестицій, застосування санкцій або обмежень на іноземні інвестиції у стратегічні галузі, заборону або обмеження на вивезення капіталу тощо. Регулювання інвестиційного потоку дозволяє державі зберігати контроль над важливими секторами економіки та запобігати небажаним наслідкам.[17]

Розвиток людського капіталу: Для залучення інвестицій, держава може зосередитися на розвитку людського капіталу шляхом підвищення якості освіти, навчання та підготовки робочої сили. Це робить країну привабливішою для інвесторів, оскільки забезпечує наявність кваліфікованих працівників.

Важливо зазначити, що держава повинна збалансувати свою роль у регулюванні економіки та інвестицій, з урахуванням потреб економічного зростання, створення робочих місць та соціального розвитку. Дієве використання інвестиційної політики дозволяє державі стимулювати економіку, залучати інвестиції та забезпечувати стійкий розвиток країни.

Роль держави в регулюванні економіки може варіюватися в залежності від політичної ідеології. Наприклад, в ідеології лібералізму держава може мати менш втручальну роль і більш відкрите ринкове середовище, тоді як в ідеології соціалізму держава може бути більш активною у впливі на економіку через державну власність та регулювання.

Забезпечення економічної стабільності: Держава відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності економіки, контролюючи інфляцію, валютний курс, банківську систему та фінансові ринки. Вона може застосовувати монетарну політику, фінансові заходи та інші інструменти для збалансування економічних процесів та запобігання кризам.

Інвестиційна політика: Держава може впливати на економіку через свою інвестиційну політику. Вона може залучати іноземні інвестиції, надавати підтримку внутрішнім підприємствам, розвивати інфраструктуру та стимулювати інноваційну діяльність. Це може здійснюватися через фінансові стимули, зниження податкових ставок, створення сприятливих умов для бізнесу та інші заходи.

Соціальна політика: Держава може регулювати соціальний аспект економіки шляхом забезпечення соціального захисту, соціальної підтримки, охорони здоров'я, освіти та інших секторів, які мають вплив на соціальний розвиток та добробут населення. Держава впливає на економіку через свою соціальну політику, спрямовану на забезпечення соціальної справедливості, забезпечення соціального захисту та зростання життєвого рівня населення. Це може включати систему соціального забезпечення, охорону здоров'я, освіту, житлову політику та інші сектори, які впливають на соціальний розвиток.

Соціальна політика включає набір заходів і стратегій, спрямованих на забезпечення соціального захисту, підтримку та підвищення якості життя

населення. Роль держави в соціальній політиці полягає у створенні системи соціального захисту, гарантії соціальних прав і забезпеченні справедливості.

Основні аспекти соціальної політики, в якій держава відіграє важливу роль, включають такі напрями у якості ідеологічних пріоритетів:

Соціальний захист: Держава приймає заходи для забезпечення соціального захисту уразливих груп населення, таких як діти, літні люди, інваліди та безробітні. Це може включати надання пенсій, соціальних виплат, медичного страхування, допомоги малозабезпеченим сім'ям та інші форми підтримки.

Освіта та здоров'я: Держава забезпечує доступ до якісної освіти та охорони здоров'я для всього населення. Це включає забезпечення доступності освітніх установ, фінансування шкіл і університетів, розвиток системи професійної підготовки, надання медичних послуг та медикаментів.

Зайнятість та працевлаштування: Держава сприяє створенню робочих місць та регулює ринок праці. Це може включати розвиток програм підтримки зайнятості, створення сприятливих умов для бізнесу, забезпечення відповідних умов праці, встановлення мінімальних заробітних плат, захист прав працівників тощо.

Боротьба з бідністю та соціальна інтеграція: Держава приймає заходи для зменшення бідності та нерівності у суспільстві. Це може включати програми соціальної допомоги, розвиток житлової інфраструктури, підтримку безробітних, інтеграцію мігрантів та інші заходи, спрямовані на забезпечення рівних можливостей для всіх громадян.

Соціальна демократія та участь громадян: Держава сприяє розвитку соціальної демократії та забезпечує можливість громадян брати участь у прийнятті рішень, які стосуються соціальної політики. Це включає консультації громадськості, формування громадських організацій, участь у прийнятті рішень щодо бюджету та програм соціальної підтримки.

Роль держави в соціальній політиці полягає у створенні правових, інституційних та фінансових умов для забезпечення соціального благополуччя населення, зменшення соціальних розривів та підвищення якості життя. Держава виступає як фасилітатор, координатор та регулятор соціальних процесів, що сприяють сталому розвитку суспільства.

Розвиток інфраструктури: Держава грає важливу роль у розвитку інфраструктури, такої як транспортна, енергетична, комунікаційна мережа та інші сектори, які є необхідними для розвитку економіки. Держава може фінансувати будівництво та модернізацію інфраструктури, створювати регуляторні рамки та сприяти розвитку підприємництва в цих секторах.

Розвиток інфраструктури є однією з ключових ролей держави у сучасному суспільстві. Інфраструктура охоплює широкий спектр секторів, включаючи транспортну, енергетичну, комунікаційну, водопостачальну та санітарну галузі. Розвинена інфраструктура є важливою для забезпечення економічного росту, підтримки суспільних послуг, підвищення якості життя та створення сприятливих умов для підприємництва та інвестицій.

Роль держави в розвитку інфраструктури полягає у наступних аспектах:

Планування та стратегічне управління: Держава визначає стратегічні цілі розвитку інфраструктури на основі соціально-економічних потреб та пріоритетів країни. Вона проводить планування, розробку довгострокових стратегій та визначає пріоритетні напрямки розвитку інфраструктури.

Фінансування та інвестиції: Держава відіграє важливу роль у забезпеченні фінансування для будівництва та розвитку інфраструктурних проєктів. Це може включати алокацію бюджетних коштів, залучення інвестицій з приватного сектору, використання публічно-приватного партнерства та отримання зовнішньої фінансової підтримки.[15]

Регулювання та нормативне середовище: Держава встановлює норми, правила та стандарти для розвитку та функціонування інфраструктури. Вона виступає як регулятор, що контролює дотримання будівельних норм, охорони навколишнього середовища, безпеки та якості послуг.

Розробка проектів та управління реалізацією: Держава займається розробкою проектів, проведенням досліджень, оцінкою впливу на довкілля, складанням планів будівництва та управління процесом реалізації інфраструктурних проектів.

Забезпечення доступності та рівності: Держава забезпечує доступність інфраструктури для всіх верств населення та різних регіонів країни. Вона створює механізми для зменшення нерівностей у доступі до інфраструктурних послуг та сприяє розвитку менш розвинутих регіонів.

Моніторинг та оцінка: Держава здійснює моніторинг та оцінку розвитку інфраструктури, щоб виявляти проблеми, вирішувати їх та планувати подальші заходи. Вона аналізує ефективність інфраструктури, вплив на економіку та соціальний розвиток, а також виявляє потреби у модернізації та розширенні інфраструктурних мереж.

Розвиток інфраструктури залежить від впливу держави, яка виступає як головний координатор, фінансувальник, регулятор та розробник стратегій для забезпечення високоякісної та стійкої інфраструктури, необхідної для підтримки економічного розвитку та підвищення життєвого рівня населення.

Загалом, роль держави в економіці може бути різною залежно від конкретної ідеології, політичного контексту та потреб суспільства. Відправним пунктом є забезпечення стабільності, розвитку та соціальної справедливості, а деталі ролі держави в економіці визначаються національними пріоритетами, політичними процесами та ідеологічними установками країни.

Регулювання економіки: Ідеологія впливає на підходи до регулювання економіки. Наприклад, нейбіржові ідеології можуть підтримувати доктрину вільного ринку і обмежене державне регулювання, засноване на ідеї, що ринок саморегулюється. З іншого боку, ідеології з вираженим соціальним аспектом можуть сприяти активнішому державному втручанню в економіку, такому як регулювання ринку праці, соціальні програми та захист середнього класу.

Розподіл багатства: Ідеологія визначає підходи до розподілу багатства в глобальному світі. Приміром, ідеології, що підтримують соціальну справедливість, можуть пропагувати рівність у доступі до ресурсів, перерозподіл багатства та соціальну підтримку для менш забезпечених груп. З іншого боку, ідеології, що ставлять акцент на індивідуальну відповідальність та ринкову конкуренцію, можуть підкреслювати значення економічної свободи та індивідуальних досягнень.

Стратегії торгівлі та інвестицій: Ідеологія впливає на стратегії торгівлі та інвестицій в глобалізованому світі. Наприклад, ідеології, що підтримують вільну торгівлю та економічну лібералізацію, сприяють розширенню міжнародної торгівлі, зниженню торговельних бар'єрів та привабливості іноземних інвестицій. З іншого боку, ідеології, що акцентують на захисті національних інтересів, можуть спонукати до застосування захисних торговельних заходів та обмежень на іноземні інвестиції.

Вплив ідеології на економічні моделі та стратегії в глобалізованому світі є складним та залежить від конкретних ідеологічних позицій, політичних систем, глобальних тенденцій та реалій економічного середовища. Ідеології впливають на способи сприйняття, аналізу та реагування на глобалізацію, а також на вибір економічних стратегій та політик, що визначають динаміку та напрямки економічного розвитку в глобальному масштабі.[18]

2.3 Аналіз впливу процесу глобалізації на ідеологічні фактори

Процес глобалізації має значний вплив на ідеологічні фактори. Нижче розглянуті основні аспекти цього впливу:

Зміна візій та цінностей: Глобалізація створює умови для зіткнення різних культур, ідеологій та ціннісних систем. Це може призвести до перегляду і переосмислення візій та цінностей, які визначають ідеологічні позиції. Зокрема, зближення культур та збільшення культурного обміну може сприяти розумінню та прийняттю нових ідей та поглядів.

Поява нових ідеологій: Глобалізація відкриває шлях для появи нових ідеологій, які відповідають викликам глобального світу. Наприклад, глобалізаційні проблеми, такі як кліматичні зміни або глобальна нерівність, можуть призвести до формування нових ідеологій, спрямованих на зміну економічних та соціальних систем.

Конфлікт ідеологій: Глобалізація може посилювати конфлікт між різними ідеологіями. Зростання глобального спілкування та інформаційних технологій створює платформу для зіткнення ідей та переконань. Це може призводити до конфліктів ідеологій, які можуть мати політичні, економічні та соціальні наслідки.

Адаптація ідеологій: Глобалізація може спонукати до адаптації ідеологій до нових реалій. Ідеологічні рухи та партії можуть шукати способи адаптуватися до глобальних викликів та змінювати свої погляди та стратегії відповідно. Наприклад, ідеології, що раніше ставили акцент на націоналізм або ізоляціонізм, можуть переглянути свої позиції, орієнтуючись на більш глобальні та взаємозалежні підходи.

Міжнародний обмін ідеями: Глобалізація забезпечує широкий міжнародний обмін ідеями та досвідом. Це дозволяє ідеологам отримувати вплив

від ідей та рухів з різних країн та культур. Міжнародна співпраця та обмін ідеями можуть сприяти формуванню нових підходів та інноваційних ідеологій.

Глобалізація відіграє унікальну роль у прискоренні та ефективному поширенні ідеологій та політичних концепцій в усьому світі. Зокрема, більш як 80% країн у світі мають багатопартійну систему, що свідчить про надзвичайну різноманітність ідеологій, що поширюються на глобальному рівні [6].

Вплив глобальних медіа: Глобалізація забезпечує широкий доступ до інформації та сприяє поширенню ідей через масові медіа. Унікальні можливості для швидкого поширення ідеологічних поглядів та взаємодії між різними культурами створюються завдяки тому, що в 2021 році понад 60% населення світу отримало доступ до Інтернету [7].

Міжнародний активізм: Глобалізація сприяє зростанню глобального активізму та громадських рухів. За оцінками, протягом останніх десятиліть кількість неприбуткових організацій (НПО) та громадських рухів зросла значно. Ці організації та рухи можуть пропагувати різні ідеології та займатися проблемами, пов'язаними з глобальними викликами.[14]

Регіональні варіації: Вплив глобалізації на ідеологічні фактори може змінюватися в залежності від регіону. Наприклад, в країнах Європейського Союзу можна спостерігати певну зближеність у поглядах та ідеологічних орієнтаціях через інтеграційні процеси, тоді як у країнах, що знаходяться поза цим об'єднанням, можуть переважати інші ідеології та політичні підходи.

Варто пам'ятати, що це лише загальні спостереження, а реальний вплив глобалізації на ідеологічні фактори може бути дуже різноманітним залежно від конкретного контексту та часового періоду. Для отримання точних та актуальних даних рекомендується звернутися до спеціалізованих джерел та досліджень.

За останні десятиліття глобалізація суттєво змінила ідеологічний ландшафт у багатьох країнах. Ось кілька цікавих фактів, пов'язаних з впливом глобалізації на ідеологічні фактори:

Зростання впливу неурядових організацій (НУО): Глобалізація сприяла появі та розвитку НУО, які займаються проблемами глобального масштабу, такими як права людини, захист довкілля, боротьба з глобальною нерівністю. Ці НУО впливають на ідеологічний дискурс та формування громадської думки, допомагаючи поширювати ідеї соціальної справедливості та глобального активізму.

Розширення ідеологічного спектру: Глобалізація стимулює взаємодію між різними культурами та ідеологіями. Це призводить до більшого розмаїття ідеологічних поглядів у глобальному масштабі. Наприклад, зростання впливу азійських країн, таких як Китай та Індія, призвело до поширення неолібералізму з азійською специфікою, який поєднує елементи капіталізму з національними цінностями та традиціями.

Протистояння глобалізаційному процесу: Глобалізація також викликає реакцію та опозицію від ідеологій, які підкреслюють захист національних інтересів та культурної ідентичності. Націоналістичні та популістські рухи, які протистоять глобалізаційним тенденціям, набувають популярності у деяких країнах, адже вони прагнуть зберегти традиції, суверенітет та контроль над власною економікою.

Роль медіа та інтернету: З появою Інтернету та соціальних мереж глобалізація отримала новий розмір. Медіа та інформаційні платформи стали важливими засобами поширення ідеологій та формування громадської думки. Інтернет надав можливість для взаємодії та обміну ідеями між людьми з різних країн, що впливає на формування ідеологічних установок.

Ефект "глобалізаційного парку": За останні роки в багатьох містах з'явилися "глобалізаційні парки" або спеціальні економічні зони, де концентрується іноземний капітал, підприємства та технології. Ці парки впливають на економічну структуру країни та викликають обговорення щодо соціальних та екологічних наслідків глобалізації.

В цілому, глобалізація має значний вплив на ідеологічні фактори, змінюючи погляди, стимулюючи появу нових ідеологій та сприяючи конфліктам та адаптації існуючих ідеологій. Реакція на цей вплив може бути різною, залежно від країни, культури та ідеологічних традицій.

2.4 Аналіз впливу ідеології на політичні рішення під час глобалізації

Вплив ідеології на політичні рішення під час глобалізації може бути значний і розглядається в різних аспектах. Ось деякі ключові аспекти, які можна врахувати при аналізі цього впливу:

Торгівельна політика: Ідеологічні позиції можуть впливати на рішення щодо міжнародної торгівлі. Наприклад, ідеології, що підтримують вільну торгівлю та економічну лібералізацію, можуть сприяти прийняттю політик, спрямованих на зниження митних бар'єрів та укладання міжнародних торговельних угод. З іншого боку, ідеології, що акцентують на захисті національних інтересів, можуть підтримувати захисні мита та обмеження імпорту з метою захисту внутрішнього виробництва.

Торговельна політика впливає на обсяги міжнародної торгівлі та економічну динаміку країн у глобалізованому світі. Розглянемо деякі статистичні дані, що відображають роль торговельної політики у глобалізації:

Обсяг міжнародної торгівлі: За останні десятиліття обсяг міжнародної торгівлі значно зріс. За даними Всесвітньої організації торгівлі (ВОТ), в 2019 році

загальний обсяг світової торгівлі товарів становив приблизно 18,89 трильйона доларів США. Це свідчить про значну роль міжнародної торгівлі у глобальній економіці.[7]

Участь у глобальних торговельних угодах: Країни активно ведуть переговори та укладають міжнародні торговельні угоди з метою поліпшення доступу до ринків та стимулювання експорту. Наприклад, Договір про торгівлю США, Канади та Мексики (USMCA), який набрав чинності у 2020 році, регулює торгівлю між цими країнами і забезпечує стабільність у відносинах між ними.

Торгівельні бар'єри: Країни встановлюють різні митні бар'єри та інші обмеження, які можуть впливати на міжнародну торгівлю. Зокрема, за даними ВОТ, середній митний тариф у світі склав близько 5,7% у 2019 році. Торговельні бар'єри можуть обмежувати доступ до ринків та впливати на обсяги торгівлі між країнами [16].

Експорт та імпорт товарів: Країни ведуть активну зовнішню торгівлю, експортуючи свою продукцію та імпортуючи товари, що вони потребують. За відомостями, наданими Всесвітнім банком, Китай виступає як найбільший експортер у світі, тоді як США займають перше місце у ролі найбільшого імпортера. Ці дані свідчать про величезні обсяги міжнародної торгівлі товарами між цими двома країнами [17].

Роль міжнародних організацій: Міжнародні організації, такі як Всесвітня організація торгівлі (ВОТ) та Міжнародний валютний фонд (МВФ), грають важливу роль у формуванні торговельної політики та сприяють вирішенню спорів між країнами у сфері торгівлі.

Ці статистичні дані підкреслюють важливість торговельної політики у глобалізованому світі і її вплив на економічну динаміку країн та обсяги міжнародної торгівлі.

Регулювання фінансового сектора: Ідеологія може впливати на підходи до регулювання фінансового сектора в глобалізованому світі. Наприклад, ідеології, що підтримують вільний ринок та деякі форми фінансового лібералізму, можуть сприяти зменшенню регуляторних обмежень у фінансовій сфері та сприяти міжнародним фінансовим операціям. З іншого боку, ідеології, що акцентують на соціальній справедливості та захисті споживачів, можуть підтримувати більш суворе регулювання фінансових установ та заходів для запобігання фінансовим кризам.

Регулювання фінансового сектора є важливим аспектом управління економікою в глобалізованому світі. Розглянемо деякі статистичні дані, що відображають роль регулювання фінансового сектора:

Регулювання банківської системи: Банківський сектор є одним з ключових компонентів фінансової системи. Регулювання банківської діяльності включає встановлення капіталовкладень, ліквідності та резервів для забезпечення стабільності банківської системи. За даними Банку міжнародних виплат (БМВ), в 2019 році банківський сектор мав активи в розмірі понад 143 трлн доларів США.

Регулювання фондового ринку: Фондовий ринок є місцем, де компанії розміщують свої акції для приватного та публічного інвестування. Регуляторні органи встановлюють правила для фондового ринку, включаючи вимоги до дисклозурів, мінімальних стандартів ділової поведінки та забезпечення прозорості. За даними Світової федерації фондових бірж, загальна ринкова капіталізація світових фондових ринків становила близько 95 трлн доларів США у 2019 році.

Міжнародні фінансові організації: Міжнародні фінансові організації, такі як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк та Банк міжнародних виплат (БМВ), грають важливу роль у регулюванні фінансового сектора та забезпеченні фінансової стабільності. Вони надають підтримку країнам у врегулюванні

фінансових проблем, здійснюють моніторинг та встановлюють стандарти фінансової діяльності. Цікавим фактом є те, що за оцінками Міжнародного валютного фонду, у 2020 році було виділено фінансову допомогу країнам на суму 101,6 млрд доларів США. Ці статистичні дані підкреслюють важливість регулювання фінансового сектора в глобалізованому світі та його вплив на стабільність та розвиток економік країн [19].

Екологічна політика: Ідеології, які акцентують на екологічних питаннях та сталій розвиток, можуть мати вплив на політичні рішення, пов'язані з охороною навколишнього середовища та зменшенням впливу глобалізації на довкілля. Такі ідеології можуть сприяти прийняттю екологічних стандартів, регулюванню викидів парникових газів, розвитку відновлюваних джерел енергії та інших заходів для збереження природних ресурсів.

Екологічна політика в глобалізованому світі є ключовим фактором у забезпеченні сталого розвитку та збереженні природних ресурсів. Розглянемо деякі статистичні дані, що ілюструють важливість екологічної політики:

Викиди парникових газів: Глобальне потепління та зміна клімату є серйозними проблемами. Згідно з даними Всесвітньої метеорологічної організації, у 2020 році середній рівень викидів CO₂ в атмосферу досяг рекордних 413,1 частин на мільйон (ppm), що сприяє глобальному потеплінню та кліматичним змінам.[8]

Зменшення використання вугілля: Для зменшення залежності від вугілля та його негативного впливу на навколишнє середовище, країни світу поступово змінюють енергетичну структуру. Згідно з даними Міжнародного агентства з енергетики, у 2020 році відбулося скорочення частки вугілля в світовому енергетичному споживанні до 27%, одночасно спостерігалось збільшення впливу відновлюваної енергії [22].

Збереження біорізноманіття: Захист біорізноманіття та збереження екосистем є однією з основних мет цілей екологічної політики. Згідно з даними Міжнародного союзу охорони природи, наразі понад 34 000 видів знаходяться під загрозою зникнення. У 2020 році було прийнято Глобальну рамкову угоду про біорізноманіття, яка має на меті зупинити втрату біорізноманіття до 2030 року [20].

Поводження зі сміттям: Проблема відходів та поведження зі сміттям має великий вплив на довкілля. Відповідно до інформації, наданої Європейською комісією, у 2018 році в Європейському союзі було зібрано близько 32 мільйонів тонн пластикових відходів, що підкреслює необхідність розвитку ефективної системи переробки та утилізації відходів [23].

Зелений ринок: Зелений ринок, що орієнтується на стале виробництво та споживання, стає все більш важливим у глобальному економічному контексті. Відповідно до даних Дослідницького центру UNEP (Програма ООН з навколишнього середовища), в 2020 році глобальний зелений ринок досяг вартості приблизно 11 трлн доларів США. Ці статистичні дані демонструють, що екологічна політика має значний вплив на глобальну ситуацію щодо зміни клімату, використання природних ресурсів та збереження біорізноманіття. Вона відіграє важливу роль у формуванні політичних рішень, розвитку сталого виробництва та зеленому економічному зростанні.[17]

Соціальна політика: Ідеології, які підтримують соціальну справедливість та громадський добробут, можуть мати вплив на політичні рішення щодо соціальної політики в глобалізованому світі. Наприклад, такі ідеології можуть сприяти розробленню програм соціального захисту, забезпеченню рівних можливостей та боротьбі з глобальною нерівністю.

Соціальна політика є важливим елементом у глобалізованому світі, спрямованим на забезпечення соціальної справедливості, захист прав людини та

поліпшення якості життя населення. Ось деякі статистичні дані, що відображають вплив соціальної політики:

Боротьба з бідністю: Відповідно до відомостей, які містить звіт Всесвітнього банку, у 2019 році близько 9,2% населення світу перебувало у стані бідності, що означає, що їх дохід становив менше ніж 1,90 долара США на день. Соціальна політика спрямована на надання соціальної підтримки та зниження рівня бідності у всіх країнах [15].

Соціальне забезпечення: У багатьох країнах світу існують програми соціального забезпечення, які призначені для захисту вразливих груп населення. Згідно з даними Міжнародної організації праці, у 2020 році тільки 45% світового населення мали можливість скористатися повноцінним соціальним захистом. Це свідчить про необхідність покращення доступу до соціальних програм у всьому світі з метою забезпечення більш широкого охоплення населення.

Освіта та здоров'я: Соціальна політика також включає в себе інвестиції в освіту та здоров'я населення. Згідно з даними, наданими ЮНЕСКО, у 2020 році приблизно 258 мільйонів дітей та молоді не отримували можливості доступу до освіти. Всесвітня організація охорони здоров'я повідомляє, що приблизно половина світового населення не має доступу до необхідної медичної допомоги. Це вказує на необхідність вдосконалення і розширення ініціатив у сферах освіти та охорони здоров'я для забезпечення всебічного розвитку і добробуту населення [24].

Рівність гендерів: Соціальна політика спрямована на забезпечення рівних прав та можливостей для жінок і чоловіків. За даними ООН, у багатьох країнах світу жінки стикаються зі значними нерівностями у заробітній платі, представленості у політиці та доступу до освіти та охорони здоров'я. Ці статистичні дані показують важливість соціальної політики в глобальному

контексті і потребу у розвитку програм та заходів, спрямованих на поліпшення соціального благополуччя та забезпечення рівних можливостей для всіх людей.

Культурна політика: Ідеологічні позиції також можуть впливати на політичні рішення, пов'язані з культурною сферою в глобалізованому світі. Це може включати захист культурної різноманітності, підтримку національної культури, регулювання культурної індустрії та захист культурної спадщини.

Культурна політика в глобалізованому світі спрямована на захист та підтримку різноманітності культур, збереження культурної спадщини, стимулювання культурного обміну та сприяння творчості. Ось деякі статистичні дані, які відображають вплив культурної політики:

Збереження культурної спадщини: Згідно з інформацією, наданою ЮНЕСКО, на початку 2020 року було зареєстровано понад 1,1 тисячі об'єктів світової культурної спадщини. Ці об'єкти включають пам'ятники, міста, природні місцевості та багато інших. Культурна політика націлена на збереження та відтворення цих цінностей для майбутніх поколінь, забезпечуючи їх доступність та важливість для культурного розвитку суспільства [24].

Культурний туризм: Згідно зі статистикою, наданою Всесвітньою туристичною організацією, культурний туризм становить близько 40% усіх міжнародних подорожей. Це свідчить про значний економічний потенціал, який мають культурні заходи, фестивалі, музеї та інші культурні об'єкти. Ці види туризму не тільки сприяють розвитку місцевих господарств, але й підтримують збереження та пропаганду культурної спадщини, сприяючи взаєморозумінню та обміну міжнародними культурами.[19]

Культурний обмін: Культурна політика сприяє розвитку культурного обміну між країнами та народами. За даними ЮНЕСКО, існують різноманітні програми та ініціативи, що сприяють обміну художніми творами, культурними фестивалями та виставками, літературними перекладами тощо.

Розвиток творчості: Виконуючи свої функції, культурна політика сприяє розвитку творчого потенціалу та підтримці художніх та культурних індустрій. Згідно з даними, наданими Організацією Об'єднаних Націй, в культурній сфері зайнято приблизно 30 мільйонів людей по всьому світу, що складає близько 1% загальної зайнятості. Це свідчить про значний вплив культурних галузей на економіку та суспільство, а також підкреслює важливість підтримки та розвитку культурних індустрій як джерела робочих місць і джерела творчого вираження [25].

Культурна дипломатія: Культурна політика включає в себе використання культурних обмінів та подій як інструмент дипломатії та співпраці між країнами. Це сприяє підтримці міжнародного миру, взаєморозумінню та створенню партнерських відносин.

Ці статистичні дані підкреслюють важливість культурної політики в глобалізованому світі, яка сприяє збереженню культурної різноманітності, розвитку культурних індустрій, творчому потенціалу та взаєморозумінню між народами

Ці аспекти впливу ідеології на політичні рішення під час глобалізації можуть бути досліджені та аналізовані з різних перспектив, враховуючи конкретні політичні, соціальні та економічні контексти.

РОЗДІЛ 3. ПЕРЕДУМОВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ДОСЛІДЖУВАНОГО ПИТАННЯ

3.1 Перспективи розвитку взаємозв'язку ідеології та глобалізації

У цьому розділі будуть розглянуті передумови, які сприяють подальшому розвитку досліджуваного питання щодо взаємозв'язку ідеології та глобалізації. Подальший розвиток цього питання залежить від кількох ключових факторів:

Зміна геополітичного контексту: Зміна геополітичних умов у світі може вплинути на сприйняття ідеології та спосіб функціонування глобалізації. Зокрема, зміна балансу сил у світі або зміна геополітичних альянсів можуть призвести до зміни політичної атмосфери і сприйняття глобалізації.

Економічні та технологічні зміни: Розвиток економіки та технологій впливає на спосіб функціонування глобалізації і може змінювати сприйняття ідеології. Приміром, швидкий розвиток інформаційних технологій та зростання цифрової економіки можуть стимулювати інновації та зміну підходів до глобалізації.

Соціокультурні та демографічні зміни: Зміни в соціокультурному контексті, такі як зростання міграції, зміна цінностей чи демографічний зріст, можуть мати вплив на ідеологічні настанови та сприйняття її. Наприклад, розширення міжкультурного спілкування може сприяти зміні стереотипів та більш відкритому погляду на глобалізацію.

Політичні та правові рамки: Політичні та правові рамки, які встановлюються на національному та міжнародному рівнях, можуть впливати на спосіб функціонування глобалізації та реалізацію ідеологічних настанов. Наприклад, політичні рішення щодо регулювання глобальних фінансових ринків

або укладання міжнародних торговельних угод можуть відображати певні ідеологічні принципи.

Глобальна свідомість та активізм: Зростання глобальної свідомості та активізму може мати вплив на сприйняття глобалізації та ідеологічні настанови. Глобальні рухи за права людини, екологію, соціальну справедливість та інші питання стають суттєвими факторами у формуванні ідеологічних позицій та впливу на політичні рішення.

Розуміння цих передумов і їх впливу на сприйняття глобалізації та ідеологічні фактори є ключовим для подальшого розвитку досліджуваного питання та розуміння взаємозв'язку між ними.[20]

Взаємозв'язок ідеології та глобалізації є складним і багатогранним явищем. Один з цікавих аспектів цього взаємозв'язку полягає в тому, що глобалізація, з одного боку, може змінювати ідеологічні установки і приводити до поширення нових ідей та цінностей, а з іншого боку, ідеологія може впливати на спрямованість та характер глобалізаційних процесів.

Одним з прикладів впливу глобалізації на ідеологію є поширення ліберальних цінностей та демократичних ідеалів. За останні десятиліття глобалізаційні процеси, зокрема вільний рух товарів, послуг, інформації та капіталу, сприяли поширенню ліберальних ідей про свободу, права людини, демократію та ринкову економіку. Це призвело до зміни ідеологічних установок в багатьох країнах, особливо тих, які активно взаємодіють з глобальною економікою. Наприклад, багато країн відмовилися від тоталітарних режимів та прийняли принципи демократії під впливом глобалізації.

З іншого боку, ідеологія також може впливати на глобалізаційні процеси і спрямовувати їх характер. Зокрема, відсутність однорідності у світовій ідеологічній панoramі може призводити до конфліктів та суперечностей між різними культурами та цивілізаціями в процесі глобалізації. Це може виявлятися

у відмінностях у системах цінностей, політичних установах, релігійних переконаннях тощо. Крім того, ідеологічні конфлікти можуть впливати на глобальну політику, торгівлю та економіку, створюючи перешкоди для гармонійного розвитку глобалізаційних процесів.

У світі сьогодні можна спостерігати також появу нових ідей та ідеологій, які виникають в контексті глобалізації. Наприклад, екологічна ідеологія та зростання екологічної свідомості стають все більш важливими в умовах глобальних екологічних викликів, таких як зміна клімату та виснаження ресурсів. Глобалізація також зближує людей з різних культур та традицій, сприяючи появі космополітичних ідей та ідеологій, які відстоюють універсальні цінності та глобальну громадянську свідомість.

Отже, взаємозв'язок ідеології та глобалізації є динамічним і складним процесом, в якому вплив одного на інший може бути взаємним. Глобалізація може змінювати ідеологію та сприяти поширенню нових ідей і цінностей, а ідеологія може впливати на спрямованість та характер глобалізаційних процесів.

Перспективи розвитку взаємозв'язку ідеології та глобалізації в Україні є цікавим та актуальним питанням. Оскільки Україна є членом світової спільноти та активно взаємодіє з іншими країнами, глобалізація впливає на ідеологічну сферу країни, а також впливає на спрямованість та характер глобалізаційних процесів в Україні.[18]

Одна з перспектив полягає в посиленні впливу західних ідей та цінностей внаслідок глобалізації. Вільний обмін інформацією, культурні взаємодії та економічна інтеграція можуть сприяти поширенню західних ідей про демократію, права людини, ринкову економіку та інші ліберальні цінності. Це може призвести до зміни ідеологічних установок в Україні та переорієнтації на західну модель розвитку.

РЗ іншого боку, в Україні також присутня сильна національна ідеологія та прагнення зберегти свою культурну та історичну спадщину. Глобалізація може спричинити потребу у збереженні та посиленні української ідентичності та національних цінностей. Україна може розвивати свою ідеологію, яка базується на національній самосвідомості, патріотизмі, мовному та культурному розмаїтті. Це може зміцнити національну інтеграцію та сприяти становленню українського громадянського суспільства.

Крім того, в умовах глобалізації з'являються нові ідеологічні напрямки та виклики. Наприклад, екологічна ідеологія, сталість, розумне споживання та соціальна відповідальність стають все більш актуальними в контексті глобальних екологічних проблем. Україна може спрямувати свою ідеологію на заохочення сталого розвитку, екологічної освіти та збереження природних ресурсів.

Україна також може використовувати глобалізаційні процеси для зміцнення своєї глобальної присутності і впливу. На прикладі, розвиток української культури, мови та науки може сприяти визнанню та поширенню українського ідейного спадку в світі.

Загалом, перспективи розвитку взаємозв'язку ідеології та глобалізації в Україні залежать від багатьох факторів, таких як політична воля, культурні та історичні особливості, економічний розвиток та глобальні тенденції. Важливо знайти баланс між збереженням національної ідентичності та відкритістю до глобального співробітництва та інтеграції.[20]

ВИСНОВКИ

Аналіз впливу ідеології на глобалізацію та на політичні рішення політичних акторів під час глобалізації виявив різноманітні зв'язки та взаємозв'язки між цими двома факторами. Ідеологія може впливати на спосіб сприйняття глобалізації, визначати політичну стратегію, спонукати до участі у глобальному активізмі та впливати на створення альтернативних моделей глобалізації.

У першому розділі досліджувалися теоретичні основи поняття ідеології та його зв'язок з глобалізацією. Розглянті поняття ідеології в політичній науці. Встановлено, що ідеологія визначається як система політичних, економічних і соціальних поглядів, цінностей та вірувань, яка надає основу для політичної діяльності та прийняття рішень. Проаналізовано глобалізацію як процес і явище. Було з'ясовано, що глобалізація відноситься до посилення взаємозв'язків, інтеграції та взаємозалежності між країнами в різних сферах, таких як економіка, культура, політика та технології.

Також, досліджено взаємозв'язок між ідеологією та глобалізацією. Було підкреслено, що глобалізація впливає на поширення ідеологій та політичних концепцій усередині та поза кордонами країн. Одночасно, ідеології можуть впливати на сприйняття та реакцію на глобалізаційні процеси.

Загальним висновком з розділу є те, що ідеологія та глобалізація взаємодіють між собою, впливаючи на політичні, економічні та соціокультурні процеси у світі. Розуміння цього взаємозв'язку є важливим для розуміння сучасних політичних та соціальних тенденцій, а також для розвитку ефективних стратегій управління та прийняття рішень.

У другому розділі був проведений аналіз політичних та економічних аспектів факторів у глобалізації. Була оцінена роль ідеології у формуванні політичних систем та структур. Встановлено, що ідеології визначають цінності,

принципи та цілі політичної діяльності, впливаючи на формування політичних інститутів та систем у глобалізованому світі. Був проведений аналіз впливу ідеології на економічні моделі та стратегії в глобалізованому світі. Виявлено, що різні ідеології мають різний підхід до економічного розвитку, розподілу ресурсів та ролі держави в економіці. Ця різноманітність поглядів впливає на формування різних економічних моделей та стратегій у глобалізованому світі.

Проведено аналіз впливу процесу глобалізації на ідеологічні фактори. З'ясовано, що глобалізація зумовлює поширення ідеологій, зміни в системі цінностей та сприяє взаємодії між культурами та ідеологіями у глобальному масштабі. Проведено аналіз впливу ідеології на політичні рішення під час глобалізації. Зазначено, що ідеології впливають на прийняття політичних рішень та визначення політичних пріоритетів у глобалізованому світі. Вони можуть впливати на такі аспекти, як торгівля, економічна інтеграція, соціальна політика та зовнішньополітичні зусилля.

Висновки з цього розділу показують, що ідеологія відіграє важливу роль у глобалізованому світі, впливаючи на політичні та економічні процеси. Врахування ідеологічних факторів є важливим для розуміння сутності глобалізації та формування ефективних стратегій управління та прийняття рішень в контексті глобального розвитку.

У третьому розділі було розглянуто передумови подальшого розвитку взаємозв'язку між ідеологією та глобалізацією. У підрозділі 3.1 були розглянуті перспективи розвитку взаємозв'язку ідеології та глобалізації. Встановлено, що в контексті швидкого розвитку технологій, зростання міжнародної взаємодії та зміни політичного та економічного ландшафту, ідеології можуть зазнати перетворень та адаптуватися до нових реалій глобального світу.

Одним з напрямків розвитку є пошук нових ідеологічних підходів, які б враховували глобальні виклики та проблеми, такі як екологічна стійкість,

соціальна справедливість, культурна різноманітність та інші. Важливо зберегти ідеологічне розмаїття та сприяти діалогу між різними ідеологічними школами, щоб знайти спільні рішення та розвивати позитивний вплив глобалізації на суспільство. Крім того, необхідно забезпечити критичне мислення та освіту, яка сприятиме розумінню різних ідеологічних позицій та підготує молоде покоління до активної участі в глобальному діалозі та прийнятті раціональних політичних рішень.

Загалом, подальший розвиток взаємозв'язку між ідеологією та глобалізацією вимагає вивчення та розуміння сучасних тенденцій, а також зусиль щодо забезпечення збалансованого та конструктивного взаємодії між ідеологічними концепціями та глобальними викликами. Це створить основу для сталих політичних, економічних та соціокультурних змін у світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воронкова В. Г. Місце і роль України в глобалізаційних процесах сучасності / В. Г. Воронкова. // Гуманітарний вісник. – 2019. – №37. – С. 25-28.
2. Ковальова Г. П. Україна у світових глобалізаційних процесах: виклики і відповіді. / Г. П. Ковальова, В. О. Даніл'ян. // Науковий вісник. – 2015. – №45. – С.232-235.
3. Коппель О. Міжнародні системи і глобальний розвиток / О. Коппель // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2018. – №3. – С.84.
4. Куцик П. О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку/ П. О. Куцик, О. І. Ковтун, Г. І. Башнянин // Видавництво Львівської комерційної академії. – 2015. – №2. – С.60- 63
5. Кухтик С. В. Трансформація держави під впливом глобалізації / С. В. Кухтик. // Економіка України. – 2015. – С.35.
6. Обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ua.112.ua/ekonomika/obsiahy-priamykh-inozemnykh-investytsii-v-ukrainu-za-9-misiatsiv-2016-roku-zrosly-na-62-derzhstat-352909.html>.
7. Огляд грошових переказів в Україну в 2021 році [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208358>. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Солонінко К.С. Інтеграційна політика України: інституційні аспекти / К.С. Солонінко // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. - № 4 (54), 2010. – С. 299-301
9. Соснін О. В. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, О. Є. Постол. // Коло. – 2015. – №2. – С.55-58

10. Стрельбіцька Н. Актуальні проблеми становлення та розвитку українського єврооблігаційного корпоративного ринку/ Н. Стрельбіцька, Л. Гаврилю-Єнсен. // Вісник ТАНГ. –2014. – С.5
11. Україна у світових рейтингах [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/9160>.
12. A World Bank Group Flagship Report [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB16-Full-Report.pdf>.
13. Development resource flows [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://data.oecd.org/drf/total-official-and-private-flows.htm>.
14. Corruption perceptions Index 2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.iaca.int/images/news/2016/Corruption_Perceptions_Index_2015_report.pdf.
15. International Bank for Reconstruction and Development [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.worldbank.org/en/about/what-we-do/brief/ibrd>.
16. Human Development Report 2021 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr14-report-en-1.pdf>.
17. Huntington S. The clash of civilizations and the remaking of World Order / Samuel Huntington // International politics – 2018. – 16 с.
18. Giddens A. Europe in the Global age / Anthony Giddens // Polity Press. – 2017. – С.12-13
19. Globalization and Internationalization [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.phil.muni.cz/ped/ECOLAB/eng/modules/docs/internationalization-and-globalization-theory.doc>.

20. Migration profile: Ukraine [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.migrationpolicycentre.eu/docs/migration_profiles/Ukraine.pdf
21. Monika W. Role of transnational corporations in the international trade [Електронний ресурс] / Wyrzykowska Monika – Режим доступу до ресурсу: <http://www.etsg.org/ETSG2010/papers/Wyrzykowska.pdf>.
22. The global innovation Index 2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/GII-2015-v5.pdf>.
23. The World Bank [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2016&locations=UA&start=2016&view=map>.
24. Trade and development [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.wto.org/english/tratop_e/devel_e/devel_e.htm.
25. Christopher Flood. Political Myth: Political myth: a theoretical introduction. Christopher Flood New York: Garland (1996).
26. Friedrich C.J., Brzezinski Z. Totalitarian dictatorship and autocracy. Cambridge, 1956. P. 5